

สรุป "ปรัชญาตะวันตก"

สรุป "ปรัชญาตะวันตก" ที่กินเวลามากกว่า 2,500 ปีให้จบในเวลาสั้นๆ เป็นเรื่องที่ทำหายมาก แต่หากเรามองภาพรวม เราจะเห็น "วิวัฒนาการทางความคิด" ของมนุษย์ ที่พยายามหาคำตอบใน 3 คำถามหลักคือ: ความจริงคืออะไร (Metaphysics)? เราจะได้รู้อย่างไรว่านั่นคือความจริง (Epistemology)? และเราควรปฏิบัติตนอย่างไร (Ethics)?

สรุปแบ่งเป็น 4 ยุคสำคัญ ดังนี้:

1. ยุคโบราณ (Ancient Philosophy): ยุคแห่งการแสวงหาต้นตอ

ยุคนี้เริ่มต้นที่กรีก เป้าหมายคือการเปลี่ยนความเชื่อจากเรื่องเล่าปรัมปรา (Mythology) มาเป็นการใช้เหตุผล (Logos)

กลุ่ม Pre-Socratics: พยายามหาว่า "ปฐมธาตุ" ของโลกคืออะไร (น้ำ? ไฟ? อะตอม?)

Socrates: บิดาแห่งวิชาจริยศาสตร์ เขาสอนให้เรา "รู้จักตนเอง" และใช้การตั้งคำถาม (Socratic Method)

Plato: เสนอเรื่อง "โลกแห่งแบบ" (Theory of Forms) ว่าโลกที่เราเห็นเป็นเพียงเงาสะท้อนของความจริงที่สมบูรณ์ในโลกแห่งอุดมคติ

Aristotle: เน้นความจริงที่จับต้องได้และการสังเกต วางรากฐานตรรกศาสตร์และวิทยาศาสตร์กระแสหลัก

2. ยุคกลาง (Medieval Philosophy): ยุคแห่งศรัทธาและพระเจ้า

เป็นช่วงที่ปรัชญารับใช้ศาสนา (Christianity) นักปรัชญาส่วนใหญ่เป็นนักบวช

ประเด็นหลัก: การพิสูจน์การมีอยู่ของพระเจ้า และความพยายามประสาน "ศรัทธา" เข้ากับ "เหตุผล"

นักปรัชญาสำคัญ: St. Augustine และ St. Thomas Aquinas (ผู้พยายามเอาปรัชญาของ Aristotle มาอธิบายคำสอนคริสต์ศาสนา)

3. ยุคสมัยใหม่ (Modern Philosophy): ยุคแห่งตัวตนและวิทยาศาสตร์

เมื่อยุคมืดผ่านไป มนุษย์กลับมาเชื่อมั่นในศักยภาพของ "เหตุผล" อีกครั้ง แบ่งเป็น 2 สายหลัก:

สายเหตุผลนิยม (Rationalism): นำโดย Descartes เจ้าของวาทะ "I think, therefore I am" เชื่อว่าความรู้เกิดจากความคิดและเหตุผลในตัวเรา

สายประสบการณ์นิยม (Empiricism): นำโดย John Locke และ David Hume เชื่อว่าความรู้ต้องมาจากการสัมผัสและประสบการณ์เท่านั้น (สมองเราเปรียบเหมือนกระดานเปล่า หรือ Tabula Rasa)

Immanuel Kant: ผู้มาไกล่เกลี่ยทั้งสองสาย โดยบอกว่าความรู้เกิดจาก "ข้อมูลจากประสบการณ์" ที่ถูกจัดระเบียบด้วย "โครงสร้างทางความคิด" ในสมองเรา

4. ยุคหลังสมัยใหม่และร่วมสมัย (Post-Modern & Contemporary): ยุคแห่งการตั้งคำถามต่อความจริง

โลกเข้าสู่ความซับซ้อน ปรัชญาเริ่มตั้งคำถามกับระบบโครงสร้างใหญ่ๆ

Existentialism: (Sartre, Kierkegaard) เน้นเสรีภาพและการสร้างความหมายให้ชีวิตด้วยตนเอง "การดำรงอยู่มาก่อนสาระัตถะ"

Analytical Philosophy: เน้นการวิเคราะห์ภาษาและตรรกะเพื่อให้เกิดความชัดเจนในการสื่อสาร

Post-Modernism: ตั้งข้อสงสัยต่อ "ความจริงแท้" (Absolute Truth) และมองว่าความจริงมักถูกสร้างโดยโครงสร้างทางสังคมและอำนาจ

บทสรุปสั้นๆ

หากจะสรุปแก่นของปรัชญาตะวันตกในประโยคเดียว มันคือ "การเดินทางจากความเชื่อ สู่เหตุผล และกลับมาตั้งคำถามกับตัวเหตุผลเอง" เพื่อหาคำตอบว่าการเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์นั้นคืออะไร

Note จากอาจารย์: ปรัชญาไม่ใช่แค่การท่องจำชื่อคนครับ แต่คือการฝึก "ตั้งคำถาม" กับสิ่งที่เราเคยคิดว่ามันแน่นอนอยู่แล้ว

.....